

Ю. М. Кузьмінська, директор Вищої школи управління
e-mail: jkuzminskaya@gmail.com

Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом»
вул. Фрометівська, 2, м. Київ, 03039, Україна

МОДЕЛЬ УПРАВЛІННЯ КРЕАТИВНІСТЮ ТА РИЗИКАМИ КОМАНД ОСВІТНИХ ПРОЕКТІВ У СФЕРІ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

У статті наведено та охарактеризовано параметри креативності управління освітніми проектами та ризики, пов'язані з людьми, що мають значний вплив на успіх проекту. Автором пропонується використати за аналогією підходи щодо огранювання діамантів у проектному менеджменті на прикладі освітніх проектів у сфері підвищення кваліфікації та встановлено взаємозв'язок ризиків проекту з креативністю команди проекту. Саме глибокий всебічний аналіз цих аспектів доводить актуальність та вказує на шляхи усунення ризиків, що можуть вплинути на успіх освітнього проекту у сфері підвищення кваліфікації, в процесі управління його командою.

Ключові слова: освітній проект, підвищення кваліфікації, команда проекту, управління, креативність, ризики освітніх проектів у сфері підвищення кваліфікації.

Постановка проблеми. Хоча останні 10-15 років заклади вищої освіти впроваджують у свою діяльність проектний менеджмент, але до управління освітніми проектами у сфері підвищення кваліфікації продовжують використовувати досить застарілі підходи, часто переносячи досвід організації та управління навчанням зі студентами з сфери вищої освіти на сферу підвищення кваліфікації, що не є логічним та правильним. Ці підходи вимагають удосконалення існуючого досвіду й адаптації проектно-орієнтованого управління освітніми проектами в сфері підвищення кваліфікації, тому що організація освіти для дорослих має суттєві відмінності від організації навчання дітей та студентів.

Проблема впливу різних негативних факторів, у тому числі й ризиків, актуальна і в управлінні освітніми проектами у сфері підвищення кваліфікації.

Освітній проект у сфері підвищення кваліфікації – це проект, що реалізується в галузі вищої освіти, результатом якого є набуті особою нові та/або вдосконалені раніше набуті компетентності у межах професійної діяльності або галузі знань, і щодо якого чітко визначено ціль та базові обмеження: зміст, час, вартість, якість, ризики, ресурси [1]. До таких освітніх проектів відносяться: професійні курси, курси цільового призначення, семінари, тренінги, майстер-класи, окремі модулі та дисципліни на курсах підвищення кваліфікації, актуальні питання й теми тощо.

Всі вони є типовими проектами, основним фактором впливу на успішний кінцевий результат яких є людський фактор.

Практика управління освітніми проектами у сфері підвищення кваліфікації – це обов'язкова функція проектного менеджера, тому що освітні проекти також завжди мають фактичні додаткові втрати часу, фінансів та якості порівняно з планом. У команду освітнього проекту входять не лише керівник проекту (керівник підрозділу) та координатор (менеджер) проекту, а й група викладачів, при роботі з якими через високу креативність деяких із них існує ризик незавершеності проекту або навіть його зриву. Тому в таких освітніх проектах важливо зменшувати організаційні ризики і збільшувати креативність членів команди проекту таким чином і у таких співвідношеннях, щоб отримати успішний проект з мінімальними втратами.

Аналіз останніх досліджень. Освітня галузь з точки зору застосування методології управління проектами та програмами вже досить досліджена: є багато робіт, які присвячуються застосуванню методології управління проектами як в цілому до вищої освіти, так і до окремих аспектів діяльності закладів вищої освіти. Так, у роботі Оберемка І. І. пропонуються методи та засоби проектно-орієнтованого управління у вищих навчальних закладах [2], дослідження Лясковського В. П. присвячені розробці моделей, методів і алгоритмів побудови проектів систем органі-

заційного управління вищого навчального закладу [3], в роботі Коляди О. П. виявлено проблему інтеграції методологічних положень управління проектами та стратегічного управління розвитком вищого навчального закладу [4], Рулікова Н. С. у своїй роботі досліджувала специфіку управління інноваційними проектами вищого навчального закладу [5] тощо.

В [6] Блінцов В. С. розглядає особливості застосування методології управління проектами до модернізації вищої освіти, класифікація освітніх проектів розкрита Животовою Т. П. в [7]. Окремі процеси управління проектами стосовно управління якості в освітніх проектах досліджені Борзенко-Мірошніченко А. Ю. в [8]. Однак на сьогодні недостатньо вивчені освітні проекти саме у сфері підвищення кваліфікації.

Підготовку фахівців високої кваліфікації – креативних, із належними компетенціями і унікальними особистісними якостями – здавна порівнювали з огранюванням діаманта. Проект із його характеристиками також можна розглядати крізь призму огранювання.

Метою статті є формулювання концептуальних засад моделі управління креативністю та ризиками команд освітніх проектів у сфері підвищення кваліфікації.

Виклад основного матеріалу. Ризик – невизначена подія або кілька подій, які, якщо відбудуться, вплинуть на досягнення цілей. Причинами негативних відхилень у проекті можуть бути тільки ті ризики, які негативно можуть позначитися на цілях проекту. Ризики, що пов'язані з людьми, тобто «людські фактори», є найважливішими в управлінні освітніми проектами, тому потребують більш уважного вивчення в контексті нашої проблеми.

До ризиків, які найчастіше виникають в освітніх проектах у сфері підвищення кваліфікації, відносяться такі ризики, як організаційний ризик (R1), кадровий ризик (R2), ризик плинності кадрів (R3), ризик недостатньої кваліфікації персоналу (R4), ризик помилки (R5), ризик менеджменту (R6), методичний ризик (R7). Ці ризики найбільше пов'язані з управлінням командою освітнього проекту.

Наведемо характеристику виділених ризиків, що мають вплив на процеси реалізації освітніх проектів саме у сфері підвищення кваліфікації:

- організаційний ризик (R1) пов'язаний з неефективною організацією роботи команди проекту: протягом календарного року таких

проектів може реалізовуватися велика кількість, одні з яких є короткостроковими, а інші – довгостроковими; всі вони проходять або паралельно, або один за одним – безперервно, а отже, керівник усіх цих проектів одночасно веде їх управління, що є досить складним;

- кадровий ризик (R2) пов'язаний зі зривами в роботі викладачів, тренерів, лекторів: тривалі чи часті хвороби; постійні запізнення; невміння правильно планувати власний час, за умови участі у декількох освітніх проектах одночасно; звільнення;

- ризик плинності кадрів (R3) пов'язаний із частою заміною членів команди проекту – викладачів, тренерів, лекторів, що викладають одні й ті ж дисципліни: в зв'язку чи з особистими проблемами, чи проханням слухачів замінити викладача під час одного курсу можуть відбуватися заміни членів команди проекту, що негативно впливає на сприйняття матеріалу слухачами, яким необхідний час для адаптації з новим викладачем, лектором чи тренером;

- ризик недостатньої кваліфікації персоналу (R4) пов'язаний з компетентністю членів команди проекту – викладачів, тренерів, лекторів: непрофесійність викладачів, невідповідність до занять, неслідкування за актуальністю, законодавчими та нормативними актами щодо своєї сфери викладання, невідповідність методичних матеріалів, презентацій тощо;

- ризик помилки (R5) пов'язаний з допущенням помилок при плануванні проекту: керівник проекту та/чи координатор проекту, які можуть ненавмисно щось плутати чи забувати, помилятися;

- ризик менеджменту (R6) – слабка підтримка проекту з боку вищого керівництва, низька ефективність прийнятих управлінських рішень: незацікавленість керівництва в розвитку даного напрямку в закладі освіти або навпаки – надмірний контроль; «бюрократична» система; відсутність прямого діалогу з вищим керівництвом, що унеможливує правильне донесення інформації;

- методичний ризик (R7) пов'язаний з недостатньою ефективністю сформованої програми навчання: нелогічно складена навчальна програма, неохоплені всі необхідні питання й теми; мало практичних занять та завдань для закріплення теоретичного матеріалу.

В свою чергу, для досягнення успіху при управлінні освітнім проектом у сфері

підвищення кваліфікації необхідно використовувати креативні технології [9].

Виділимо параметри креативності, які використовувалися для оцінювання креативності членів команди освітнього проекту [10], та опишемо їх відносно сфери підвищення кваліфікації (табл. 1).

Оскільки ризики таких освітніх проектів саме завдяки своїй високій ймовірності до виникнення в поєднанні з високими показниками креативності команди проекту можуть завадити завершеності проекту, виникає необхідність розглядати управління освітнім проектом під новим нестандартним кутом, з урахуванням компетентнісного підходу і напрацювань андрагогіки. Пропонується провести паралелі між основними показниками, що впливають на оцінку дорогоцінного каміння (діаманта) та критеріями успішності проекту, а отже й управління освітнім проектом у сфері підвищення кваліфікації можна порівняти з огранюванням діаманта.

Так, наприклад, для експертного оцінювання діаманта враховуються чотири обов'язкові критерії, що одержали назву «4С» (рис. 1).

Чистота (C)	Огранка (C)
4С	
Вага (C)	Колір (C)

Рис. 1. Система оцінювання діамантів «4С»

Перший параметр – carat weight (вага каменю): загальноприйнятою мірою каменю є карат, що дорівнює 0,2 г.

Другий – color (колір): діаманти на перший погляд здаються абсолютно прозорими, але насправді їх відтінки розрізняються.

Третій параметр – clarity (чистота): чистота мінералу визначається наявністю в його складі включень, а також їх особливостями.

Четвертий параметр – cut (розріз): огранювання діаманта.

Саме ці показники є основою для визначення якості діаманта і, відповідно, вартості всього виробу.

Подібним чином визначено критерії успішності проекту, перші чотири з яких відповідають «магічному» чотирикутнику цілей управління проектами (рис. 2).

Якість (Q)	Зміст (C)
УСПІХ ПРОЕКТУ	
Вартість (C)	Час (T)

Рис. 2. Критерії успішності проекту

Обмеження на вартість, тривалість, якість проекту визначає замовник, зміст проекту також визначений і обмежений і відповідає запланованому продукту, за допомогою якого повинні бути досягнуті поставлені цілі проекту.

Під час досліджень було виявлено спільні риси проектного менеджменту з оцінкою діаманта, що дало змогу провести такі аналогії:

- якість = чистота (Q – C) – чим чистіший камінь та чим менше в ньому включень, тим він якісніший, як у проекті – чим «чистіше», правильніше та точніше управління, без зривів та проблем, тим успішніший проект;

- зміст = огранювання (C – C) – від того, як іде управління командою проекту, тобто його «огранювання», залежить зміст проекту (якої форми набуде діамант), тобто форма діаманта й є командою проекту, вид огранювання – метод управління нею;

- час = колір (T – C) – час та колір виступають як обмеження, за рамки яких краще не виходити;

- вартість = вага (C – C) – вартість діаманта залежить від його ваги та розміру (кількості каратів), так само як і проект – чим більше необхідно виділити коштів на реалізацію проекту, тим він буде дорожчим та масштабнішим.

Виявлений зв'язок наштовхнув автора на думку використати характеристику огранювання круглого, невеликого діаманта в управлінні освітнім проектом та провести порівняльний аналіз освітнього проекту у сфері підвищення кваліфікації з огранюванням «single cut», яке має індекс «КР-17» (табл. 2).

Таблиця 1

**Опис параметрів креативності членів команди освітнього проекту
у сфері підвищення кваліфікації**

Код. номер параметра	Назва параметра	Оцінюваний параметр креативності	Опис параметра
K1	Рутинність	Ніколи не виступає з новими пропозиціями, відкидає пропозиції інших	Шаблонність, зацикленість на одній позиції, консерватизм, показує, наскільки член команди здатен відійти від цієї шаблонності
K2	Консервативність	В роботі прагне дотримуватися перевірених підходів, з обережністю ставиться до нових ідей, реалізує нові методи тільки під тиском керівництва	Показує, наскільки член команди обстоює, захищає старе, віджиле; його позиція ворожа до прогресу
K3	Прогресивність	З готовністю відгукується на пропозиції керівництва подумати про нові методи і технології	Веде до удосконалення, поліпшення чого-небудь завдяки своїм ідеям, настроям, поглядам; показує, наскільки член команди, поділяючи передові ідеї, настрої, погляди, прагне до прогресу, бореться за прогрес
K4	Ініціативність	Ініціативно пропонує керівництву нові підходи і рішення	Виявляє ініціативу, уміє самостійно розв'язувати що-небудь; запозятливий
K5	Новизна	Завжди сповнений безліччю нових ідей, використовує кожну можливість для того, щоб запропонувати нове рішення	Усе нове, що недавно пізнали, усвідомили, відчули і т. ін., що було ще невідомим, непізнаним
K6	Деструктивність	Не виступає з новими пропозиціями або його пропозиції часто йдуть на шкоду загальній справі	Порушення або руйнування нормальної структури чого-небудь
K7	Оптимальність	Його ідеї та підходи часом дозволяють знизити деякі витрати або уникнути витрат	Показує, наскільки відповідає певним умовам, вимогам; найкращий із можливих
K8	Інноваційність	Його пропозиції часто приносять відчутну оптимізацію бізнес-процесів, технологій, виробничих процесів	Нововведення, новітня зміна чи винахід; оновлення, зміна; діяльність спрямована на створення принципово нових, вдосконалених або більш відповідних умовам технологій, виробів тощо
K9	Ефективність	Його підходи і рішення підвищують ефективність діяльності	Приводить до потрібних результатів, наслідків, дає найбільший ефект; показує, який викликає ефект
K10	Динамічність	Його пропозиції істотно розвивають бізнес	Перебуває в інтенсивному русі, в дії; багатий внутрішньою силою; пов'язаний з рухом, дією сили

**Порівняльний аналіз освітнього проекту
з характеристикою огранювання діаманта «single cut (КР-17)»**

Назва характеристики	Опис для діаманта	Опис для освітнього проекту
діамант	унікальний дорогоцінний камінь, в необробленому вигляді – алмаз, якому за допомогою обробки (огранювання) надається спеціальна форма, що максимально виявляє його природний блиск	будь-який проект, у тому числі й освітній, для проектного менеджера і його команди є унікальним та дорогоцінним, над яким команда проекту працює щодня, поступово відшліфовуючи кожну сторону проекту – грань
круглий та невеликий	розглядаються невеликі круглі та середні алмази	освітні проекти у сфері підвищення кваліфікації є типовими та невеликими за терміном (до трьох місяців), процес формування та настання яких відбувається по колу
17 граней	цифра в огранюванні – це загальна кількість фасет у готовому мінералі; в діаманті з огранюванням КР-17 всього 17 граней	для досліджуваного освітнього проекту у сфері підвищення кваліфікації виділені 7 кадрових ризиків та 10 параметрів креативності членів команди проекту, що дають необхідну кількість показників – граней
single cut	один із перших та найпростіших способів огранювання діаманта, що в подальшому стало «матір'ю» сучасного повного огранювання діамантів, під яким мається на увазі цілий камінь з 57 гранями	також може слугувати основою для побудови інших моделей з необхідним набором параметрів для будь-яких освітніх проектів

Аналіз показав, що, як і в огранюванні діамантів, де вартість діаманта залежить від якості огранювання, а діаманти з різною якістю огранювання виглядають абсолютно порізному та мають різну ціну, можна ствер-

джувати, що й інші огранювання діамантів можна використати для побудови моделей управління командами будь-яких освітніх проектів, можливо, більш масштабних (табл. 3).

Індекси та види огранювань діамантів

Індекси	Вид огранювання
Кр-17	Діаманти круглі сімнадцятигранні
Кр-57	Діаманти круглі п'ятидесятисемигранні
М-55	Діаманти «Маркіз» п'ятидесятип'ятигранні
Г-56	Діаманти «Груша» п'ятидесятишестигранні
Ов-57	Діаманти «Овал» п'ятидесятисемигранні
П-65, П-73	Діаманти «Принцеса» шестидесятип'ятигранні та семидесятитригранні
І-57, І-65	Діаманти «Ізумруд» п'ятидесятисемигранні та шестидесятип'ятигранні
Се-57	Діаманти «Серце» п'ятидесятисемигранні
Бт-25, Бт-13	Діаманти «Багет» двадцятип'ятигранні та тринадцятигранні
Бт-25	Діаманти «Багети» трапецієподібні двадцятип'ятигранні
Кв-33	Діаманти «Квадрат» тридцятитригранні
Т-52	Діаманти «Трилліант» п'ятидесятидвогранні
Ра-65	Діаманти «Радіант» шестидесятип'ятигранні
У-57	Діаманти «Углові» п'ятидесятисемигранні

Отриманий аналіз дав нам можливість побудувати концептуальну модель управління командою освітнього проекту у сфері підвищення кваліфікації, яка отримала однойменну назву з огранюванням алмазу «діамант single cut (КР-17)», в основі якої лежить ідея, що успіх проекту напряду залежить від проектного менеджера, який повинен управляти проектом так, щоб при високій креативності членів його команди ризику максимально зменшувалися [11].

Висновки. Запропонована модель управління креативністю та ризиками команд освітніх проектів у сфері підвищення кваліфікації «діамант single cut (КР-17)» може слугувати для подальшого дослідження окремих параметрів креативності та ризиків членів команд освітніх проектів у сфері підвищення кваліфікації. Необхідно побудувати математичну модель управління людськими ресурсами, яка б дозволила враховувати як ризики, пов'язані з людьми, так і креативність цих ресурсів.

Список літератури

1. Кузьмінська Ю. М., Данченко О. Б. Креативні технології управління освітніми проектами. *Інноваційні технології в науці та освіті. Європейський досвід*: матеріали Міжнар. конф. (21–24 листоп. 2017 р., м. Відень, Австрія) у 2 т. Т. І. Дніпро-Відень, 2017. С. 102–107.
2. Оберемок І. І. Методи та засоби проектно-орієнтованого управління у вищих навчальних закладах: автореф. дис. ... канд. техн. наук: 05.13.22 / Київ. нац. ун-т буд-ва та архіт. МОН України. Київ, 2003. 17 с.
3. Лясковський В. П. Моделі, методи і алгоритми побудови проектів систем організаційного управління вищим навчальним закладом: автореф. дис. ... канд. техн. наук: 05.13.22 / Нац. транспорт. ун-т. Київ, 2001. 19 с.
4. Коляда О. П. Портфельне планування у процесі реалізації стратегії розвитку вищого навчального закладу: автореф. дис. ... канд. техн. наук: 05.13.22 / Київ. нац. ун-т буд-ва і архіт. Київ, 2011. 20 с.
5. Рулікова Н. С. Управління портфелем інноваційних проектів вищих навчальних закладів: автореф. дис. ... канд. техн. наук: 05.13.22 / Нац. ун-т кораблебудування ім. адмірала Макарова. Миколаїв, 2009. 20 с.
6. Блінцов В. С., Драгомиров В. В. До концепції управління проектом модернізації вищої освіти. *Управління проектами: стан та перспективи*: матеріали III міжнар. наук.-практ. конф. Миколаїв, 2007. С. 34–37.
7. Животова Т. П., Григор О. О. Класифікація проектів вищих навчальних закладів. *Управління проектами у розвитку суспільства. Управління програмами організаційного розвитку в конкурентному оточенні*: тези доп. IV міжнар. конф., 22–23 травня 2008 р. Київ, 2008. С. 71–72.
8. Борзенко-Мірошніченко А. Ю. Моніторинг якості освітніх проектів на основі моделей системної динаміки: ввтореф. дис. ... канд. техн. наук: 05.13.22 / Київ. нац. ун-т буд-ва і архіт. Київ, 2007. 20 с.
9. Креативные технологии управления проектами и программами: монография / С. Д. Бушуев, Н. С. Бушуева, И. А. Бабаев и др. Киев: Саммит-Книга, 2010. 768 с.
10. Лепський В. В., Кузьмінська Ю. М. Застосування методу перехресної соціометричної оцінки до визначення креативності команди проекту. *Вісник НТУ «ХП»*. Серія: Стратегічне управління, управління портфелями, програмами та проектами: зб. наук. праць. № 2 (1111). Харків: НТУ «ХП», 2015. С. 172–177.
11. Кузьмінська Ю. М. Концептуальна модель управління командами освітніх проектів у сфері підвищення кваліфікації. *Управління проектами: стан та перспективи*: матеріали XIV Міжнар. наук.-практ. конф. Миколаїв: НУК, 2018.

References

1. Kuzminska, Yu. M., Danchenko, O. B. (2017) Creative technologies in management of educational projects. *Innovatsiyni tehnologiyi v nauksi ta osviti. Yevropeyskyu dosvid*: materials of Internat. conf. (November 21–24, 2017, Vienna, Austria) in 2 vol. Vol. 1. Dnipro-Vienna, pp. 102–107 [in Ukrainian].
2. Oberemok, I. I. (2003) Methods and means of project-oriented management in higher educational institutions: author's abstract from dis-

- sertation of PhD: 05.13.22 / Kyiv Nat. Un-ty of Building and Architecture. Ministry of Education and Science of Ukraine. Kyiv, 17 p. [in Ukrainian].
3. Lyaskovsky, V. P. (2001) Models, methods and algorithms of building projects of organizational management systems of higher educational institutions: author's abstract from dissertation of PhD: 05.13.22 / Nat. transport un-ty. Kyiv, 19 p. [in Ukrainian].
 4. Kolyada, O. P. (2011) Case planning in the process of realization of the strategy of development of a higher educational institution: author's abstract from dissertation of PhD: 05.13.22 / Kyiv Nat. Un-ty of Building and Architecture. Kyiv, 20 p. [in Ukrainian].
 5. Rulikova H. C. (2009) Portfolio management of innovative projects of higher educational establishments: author's abstract from dissertation of PhD.: 05.13.22 / Admiral Makarov Nat. Un-ty of Shipbuilding. Mykolaiv, 20 p. [in Ukrainian].
 6. Blintsov V. C., Dragomirov V. V. (2007) To the concept of management of the project of the higher education modernization. *Upravlinnya proektamy: stan ta perspektyvy*: materials of the 3d Internat. sci. pract. conf. Mykolaiv, pp. 34–37 [in Ukrainian].
 7. Zhivotova, T. P., Grigor, O. O. (2008) Classification of projects of higher educational institutions. Project management in the development of the society. *Upravlinnya prohramamy organizatsiynoho rozvytku v konkurentnomu otochenni*: theses of the 4th Internat. conf., May 22–23. Kyiv, pp. 71–72 [in Ukrainian].
 8. Borzenko-Miroshnichenko, A. Yu. (2007) Monitoring of quality of educational projects on the basis of system dynamics models: author's abstract from PhD: 05.13.22 / KNUBA. Kyiv, 20 p. [in Ukrainian].
 9. Bushuyev, S. D., Bushueva, N. S., Babayev, I. A. et al. (2010) Creative technologies for project and program management: monograph. Kyiv: Sammit-Kniga, 768 p. [in Russian].
 10. Lepsky, V. V., Kuzminska, Yu. M. (2015) Application of cross-sociometric evaluation method in the determination of the creativity of the project team. *Visnyk NTU "KhPI". Seriya: Strategichne upravlinnya, upravlinnya portfelyamy, prohramamy ta proektamy*: collection of sci. works. Kharkiv: NTU "KhPI", No. 2 (1111), pp. 172–177 [in Ukrainian].
 11. Kuzminska, Yu. M. (2018) Conceptual model of educational project teams management in the field of further training. *Upravlinnya proektamy: stan ta perspektyvy*: materials of the XIV Internat. sci. pract. conf. Mykolayiv: NUK [in Ukrainian].

Yu. M. Kuzminska, *Director of the Higher School of Management*
e-mail: jkuzminskaya@gmail.com

Higher Educational Institution «Interregional Academy of Personnel Management»
Frometivska str., 2, Kyiv, 03039, Ukraine

THE MODEL OF MANAGEMENT BY CREATIVITY AND RISKS OF EDUCATIONAL PROJECT COMMANDS IN THE FIELD OF FURTHER TRAINING

Although higher educational institutions have implemented project management in their activities since last 10-15 years, they still continue to use outdated approaches to the management of educational projects in the field of higher education, often passing experience of organizing and managing student education in the field of higher education to the field of professional development that is not logical and correct. These approaches require the improvement of existing experience and adaptation of project-oriented management of educational projects in the field of further training, as adult education organization has significant differences from the organization of teaching children and students.

In the article, the author suggests to copy the process of cutting diamonds in project management, namely, to show the common features of diamonds processing with the management of teams of educational projects in the field of further training and relationship of project risks with the creativity of project team. It is a thorough comprehensive analysis of these aspects that proves relevance and

points the ways to eliminate the risks that can affect the success of an educational project in the field of further training in the management of the team.

The article presents and describes the parameters of creativity of educational projects management and the risks associated with people who have a significant impact on the success of the project. It is shown how the process of creative team management of an educational project in the field of further training can influence the achievement of the project goal. The article reveals the common features of project management and the diamond assessment system, and studies the relationship between the management of educational project in the field of further training and diamond cut.

Keywords: *educational project, further training, project team, management, creativity, educational project risks in the field of advanced training.*

Стаття надійшла до редакції 27.08.2018.

*Рецензенти: О. Б. Данченко, д.т.н., доцент,
О. В. Коломицева, д.е.н., професор.*